

**Tähän dokumenttiin on koottu sellaiset kysymykset, joiden vastausten valmistelussa valtiovarainministeriö on kuullut sidosryhmiä. Jokainen kysymys on korostettu VM\_otsikkotasolla 1, vastaus kysymyksen tai vastausvaihtoehdon jälkeen ilman lihavointia. Tarpeellisissa kohdissa lisätty avoimet kommentit. Vastauksia tarkennetaan parhaillaan käynnissä olevan Etelä-Suomen aluehallintoviraston suorittaman saavutettavuusdirektiivin valvontaraportoinnin edistyessä.**

## **Kysymykset**

**Missä määrin direktiivi on onnistunut parantamaan julkisen sektorin organisaatioiden verkkopalvelujen saavutettavuutta?**

Jossain määrin

Kommentteja: Saavutettavuusdirektiivi nosti saavutettavuuden ja suunnittele kaikille –periaatteet laajempaan tietoisuuteen. Suomessa ei todennäköisesti olisi saatu valmisteltua vastaavaa velvoittavaa sääntelyä ilman saavutettavuusdirektiiviä.

**Missä määrin olet samaa tai eri mieltä siitä, että direktiivi on vastannut odotuksiasi julkisen sektorin organisaatioiden saavutettavia verkkosivustoja ja mobiilisovelluksia koskevien sisämarkkinoiden yhdenmukaistamisesta?**

Eri mieltä

Kommentteja:

**Missä määrin olet samaa tai eri mieltä siitä, että direktiivi on edistänyt saavutettavuutta koskevan virallisen seurantamenetelmän toteutumista kotimaassasi?**

Samaa mieltä

Kommentteja:

**Missä määrin olet samaa tai eri mieltä siitä, että direktiivissä esitettyjen vähimmäisvaatimusten avulla on parannettu saavutettavien verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saatavuutta eri EU-maissa?**

Samaa mieltä

Kommentteja:

**Missä määrin on mielestäsi yhä merkityksellistä, että julkisen sektorin organisaatiot tarjoavat saavutettavaa verkkosisältöä ja saavutettavia verkkopalveluja?**

Suuressa määrin

**Missä määrin mielestäsi on yhä merkityksellistä, että julkisen sektorin organisaatiot tarjoavat saavutettavaa mobiilisisältöä ja saavutettavia mobiilipalveluita (mukaan lukien mobiilisovelluksia)?**

Suuressa määrin

**Missä määrin mielestäsi on yhä merkityksellistä, että direktiivin avulla edistetään sellaisten henkilöiden digitaalista osallisuutta, joilla on vamma tai toiminnallinen rajoite?**

Suuressa määrin

Kommentteja: Saavutettavuuden toteuttaminen on jatkuva prosessi, jonka saaminen pysyväksi ja luonnolliseksi osaksi organisaatioiden toimintaa vaatii aikaa.

**Missä määrin mielestäsi on yhä merkityksellistä vähentää verkkopalvelujen saavutettavuutta koskevan sääntelyn eroja EU-maiden välillä?**

Jossain määrin

**Direktiivi kattaa asianmukaisesti julkiset verkkopalvelut sen varmistamiseksi, että vammaiset henkilöt voivat osallistua kaikilta osin digitaaliseen yhteiskuntaan?**

Samaa mieltä

Kommentteja: Direktiivin soveltamisala ei ota riittävästi huomioon digitaalisen toimintaympäristöön liittyviä monitasoisia palveluketjuja, joissa palveluprosessissa voi olla useita yksityisiä ja julkisen sektorin toimijoita. Tätä paikataan osin esteettömyysdirektiivillä, mutta erilaiset valvonta- ja oikeussuojakeinot voiva aiheuttaa epätietoisuutta kuluttajille.

**Yhdenmukaistettu eurooppalainen standardi EN 301 549 V2.1.2 tai kansalliset standardit, jotka koskevat tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden ja palvelujen saavutettavuusvaatimuksia, kattavat edelleen kaikki olennaiset loppukäyttäjryhmät ja niiden tarpeet**

**\*Standardi oli hyödyllinen, koska sen avulla parannettiin julkisen sektorin verkkosivujen saavutettavuutta**

Samaa mieltä

**\*Standardi oli hyödyllinen, koska sen avulla parannettiin julkisen sektorin mobiilisovellusten saavutettavuutta**

Samaa mieltä

**\*Standardi oli hyödyllinen, koska sen avulla lisättiin rajojen yli tarjottavien palvelujen tarjontaa**

Eri mieltä

Kommentteja: Standardin päivitysprosessi on hidas suhteessa nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Jatkossa voisi olla perusteltua viitata soveltuvin osin suoraan esimerkiksi standardin taustalla olevaan WCAG-kriteeristöön ja standartoidut vaatimukset koskivat vain niitä sisältöjä tai tilanteita, joita WCAG-kriteeristö ei kata.

**Mikä seuraavista sisältötyypeistä, jotka eivät tällä hetkellä sisälly direktiivin soveltamisalaan, olisi mielestäsi sisällytettävä siihen, kun otat huomioon teknologian edistymisen viimeisten kolmen vuoden aikana?**

**Suorana lähetettävä videomateriaali** Kyllä

**Verkkokartat ja karttapalvelut** Kyllä

**Kolmansien osapuolten sisällöt** Kyllä, Riippuu sisällön merkityksestä alkuperäiselle palvelulle

**Kulttuuriperinnön kokoelmien teosten reproduktiot (sisällytettävä täysin)** Ehkä

**Ekstranetien ja intranetien sisältö (sisällytettävä täysin)** Kyllä

**Arkistoina pidettävien verkkosivustojen ja mobiilisovellusten sisältö** Ei

Kommentteja: Kolmansien osapuolien sisältöjen saavutettavuuden toteuttamisen tarve riippuu sisällön merkityksestä alkuperäiselle palvelulle. Jos sisältö on pakollinen tai merkittävässä osassa alkuperäisen palvelun saamista, käyttämistä tai merkitystä, sen tulee olla myös saavutettava.

**Mitkä palvelut ovat mielestäsi sellaisia, joiden saavutettavuudesta olisi tulevaisuudessa säädettävä EU-lainsäädännöllä? Esimerkiksi:**

**Yliopistot (myös yksityiset)** Kyllä

**Päiväkodit (katettava täysin)** Kyllä

**Koulut (katettava täysin)** Kyllä

**Lastentarhat (katettava täysin)** Kyllä

**Valtiosta riippumattomien järjestöjen tarjoamat palvelut (katettava täysin)** Ei

Kommentteja: Jos valtiosta riippumaton järjestö saa yli 50% toimintarahoituksestaan julkisista lähteistä, niin kyllä (kuuluisi organisatoriseen soveltamisalaan rahoitusperustan vuoksi).

**Mitkä seuraavista teknologian edistysaskeleista ovat mielestäsi niin tärkeitä, että ne olisi otettava huomioon direktiivin soveltamista silmällä pitäen?**

**Tekoälyyn perustuvat avustavat teknologiat** Kyllä

**Testaus- ja valvontaprosessien hyperautomaatio** Kyllä

**Esteettömästi käytettävissä olevat sivuntekotyökalut oletusarvona** Ei

**Täydennetyn todellisuuden ja virtuaalitodellisuuden hyödyntäminen käyttöliittymissä** Kyllä

**Tekoälyn ja koneoppimisen soveltaminen muun muassa seurantaan, testaustyökaluihin sekä tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden ja palvelujen tuotantoon** Kyllä

**Biometriset tunnistus- ja tietoturvaratkaisut** Ei

**Esineiden internetin (IoT, Internet of Things) hyödyntäminen saavutettavien tuotteiden ja palvelujen tuotannossa ja toimittamisessa** Kyllä

Kommentit: saavutettavuus- ja esteettömyysdirektiivit tulisi harmonisoida, jolloin esimerkiksi sähköiseen tunnistamiseen liittyvien kokonaisuuksien saavutettava ja esteetön toiminta voitaisiin varmistaa. Sama koskee myös suurelta osin myös IoT-ratkaisuja.

**Mitkä ovat olleet onnistumisen kannalta keskeiset tekijät direktiivin täytäntöönpanossa kotimaassasi?**

**Saavutettavuuden vähimmäisvaatimusten yhtenäistäminen sisämarkkinoilla** Kyllä

**Saavutettavuusselosteet, joista käyttäjät saavat tietoa saavutettavasta ja ei-saavutettavasta sisällöstä sekä tavoista, joilla he voivat käyttää tarjolla olevaa saavutettavaa vaihtoehtoa** Kyllä

**Tiedon tarjoaminen vaihtoehtoisissa muodoissa, jos alkuperäinen sisältö ei ole saavutettavissa** Kyllä

**Palautemekanismi, jonka avulla julkisen sektorin elimille voidaan toimittaa kannekelpoista palautetta, jos jokin sisältö ei ole loppukäyttäjän saavutettavissa** Kyllä

**Valitusmenettely, jonka avulla oikeusasiamiehet, valvontaviranomaiset tai ihmisoikeusverkostot voivat saada tiedon sellaisista julkisista verkkopalveluista, jotka eivät ole vaatimustenmukaisia** Kyllä

**Järjestelyt, joiden avulla valvotaan säännöllisesti julkisen sektorin verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta** Kyllä

**Automaattisten valvontatyökalujen saatavuus** Kyllä

**Julkisen sektorin elimissä työskentelevien johtajien motivaatio, valvotuneisuus ja asiantuntemus** Ei

**Saavutettavuuteen liittyvän tieto- ja viestintätekniikka-alan tarjoamat korkealaatuiset palvelut** Ei

**Verkkopalvelujen saavutettavuuteen liittyvien työkalujen ja ratkaisujen edullisemmat hinnat** Ei

**Saavutettavuuskriteereiden mukaiset julkiset hankinnat ja muut yksityisen sektorin kannustimet** Ei

**Mitkä ovat olleet suurimmat haasteet direktiivin täytäntöönpanossa kotimaassasi?**

**Saavutettavuuteen liittyvän osaamisen puute julkisen sektorin elimissä** Kyllä

**Vaikeudet löytää saavutettavuuteen perehtyneitä ulkopuolisia osaajia julkisen sektorin elimiin** Kyllä

**Julkisen sektorin elimissä saavutettavuuden parissa työskentelevien verkkopalvelupäälliköiden puutteelliset tiedot ja puutteellinen osaaminen** Ei

**Vammaisten henkilöiden vähäinen osallistuminen** Ei

**Saavutettavuuden varmistamiselle ei ole resursseja (budjettia)** Kyllä

**Vaikeudet muokata nykyisiä verkkopalveluja niin, että ne ovat saavutettavia** Kyllä

**Vaikeudet ymmärtää vähimmäisvaatimuksia** Kyllä

**Vaikeudet käsitellä vaihtoehtoihin muotoihin liittyviä pyyntöjä** Ei

**Loppukäyttäjien vähäinen osallistuminen valitus- ja palautemekanismeihin**

**Saavutettavia verkkosivustoja tarjoavien yksityisen sektorin toimijoiden vähäinen saavutettavuuden tuntemus**

**Mobiilisovelluksia tarjoavien yksityisen sektorin toimijoiden vähäinen saavutettavuuden tuntemus**

**Sellaisten saavutettavuuteen liittyvien tieto- ja viestintätekniikka-alan toimijoiden puute, jotka voisivat tukea direktiivin täytäntöönpanoa**

**Riittämättömät arviointi- ja testaustyökalut eri kielillä**

**Sertifioitujen saavutettavuusasiantuntijoiden vähäisyys**

Kommentit: